

PÁLYÁZAT.

Napról-napra mindjobban szaporodnak azok a külföldi katonai és egyéb tudományos művek, amelyek a volt központi hatalmak 1918. évi összeomlásának indító okainál: vagy csupán a magyar sereg- és csapattestek lázadásait, engedetlenségeit, fosztogatásait stb.-t említik meg, vagy amelyek a volt monarchia nemzeti-ségei közül legalább is előtérbe helyezik a magyar csapatokat mint rendbontókat. Ezek miatt a való események részleteit és ezek előzményeit nem ismerő, leginkább külföldi olvasó, arra a végső következtetésre juthat, *hogy csakis a magyar csapatok okozták elsősorban is a volt központi hatalmaknak 1918-i összeomlását, főként azonban az olasz arcvonal romlását.*

Mi sem természetesebb, mint az, hogy a velünk szemben ellenséges indulattal viseltető nemzetek vakon és kárörvendve hiszik el az ilyen művekben fölsorolt látszólagos bizonyító erővel ható adatokat annál is inkább, mivel nemzetünk nyelvét, amelyen a legtermészetesebb módon védekezhetnénk, sajnos, kívülünk alig érti meg valaki.

A magyar csapattesteknek ilyen *tudatosan terjesztett elmarasztalása egyáltalában nem fedi a valóságot.* Az igazságnak ez az arculütése tehát mélyen kell, hogy sértse nemcsak a nemzet becsületét, hanem háttérbe iparkodik állítani azoknak a vitéz magyar csapattesteknek derékségét és a nemzetnek a háborúban tanúsított önfeláldozó és sokak által oly gyakran elismert katonai érdemeit, amely csapattestek annak idején a szó legszorosabb értelmében az utolsó pillanatig lelki és testi erejük végső kimerüléséig küzdöttek.

A magyar nemzet becsületének ilyen fölháborító megtámadása ellen *minden eszközzel védekezni kötelességünk és keresve kell keresnünk a hozzá vezető utakat és módokat.*

Ez a nagy horderejű nemes cél serkentette a Magyar Tudományos Akadémia Hadtörténelmi Bizottságát arra, hogy olyan műre hirdessen nyilvános pályázatot, amely alkalmas a fentebb említett rágalmak megdöntésére, illetőleg azoknak kellő értékére való leszállítására.

A bizottság tehát pályázatot hirdet:

A volt központi hatalmak 1918-i összeomlásának okait összefoglaló műre.

A pályamű jutalma: *a Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Hadtörté-*

nelmi Bizottságának és mások adományából összesen 5 (öt) millió korona.

A munka tervrajzát egy, esetleg több kidolgozott fejezet kíséretében 1926 december 31-ig kell beküldeni a Magyar Tudományos Akadémia Hadtörténelmi Bizottságának. Ezen időponton túl beérkező művek figyelembe nem vétetnek.

A legjobb tervrajz beküldője a mű megírására megbízást nyer. A jutalmat azonban újabb bírálat után, csak önálló becsű, teljesen kész munka nyerheti el.

A jutalmazott pályaműnek tulajdonjoga a Magyar Tudományos Akadémia Hadtörténelmi Bizottságára száll, amely bizottság a mű kiadásáról is gondoskodni fog, még pedig: *elsősorban teljes egészében magyar nyelven*, másodsorban — ha ezt az anyagi eszközök is meg fogják engedni — esetleg kivonatosan *egy, vagy két idegen nemzet nyelvén*.

A mű kiadása esetén a szerzőt az Akadémia kiadványai számára megállapított ívenkénti írói tiszteletdíj illeti meg.

Feltételül szabja ki azonban még a Hadtörténelmi Bizottság azt, hogy a szerző *különös gondot* fordítson:

1. A délnyugati (olasz) és balkán hadszíntéren az összeomlás előtti és utáni azokra a harcokra, amelyekben magyar csapatok vagy seregtettek az utolsó pillanatig kifogástalanul megállották a helyüket és legfeljebb csak akkor adták föl a küzdelmet, amikor körülöttük már minden összeomlott;

2. a leírások akár a levéltárakban vagy egyebütt található és hiteleseknek elismert hárjelentéseken alapuljanak, vagy személyes tapasztalatokon, élményeken, amelyeket az illető leírónak volt előljárói hiteleseknek bizonyítanak;

3. minthogy pedig az összeomlás indító okai *nem csupán a volt osztrák-magyar monarchia csapatainak és seregtesteinek a háború utolsó hónapjaiban tanúsított magatartásán múltott, hanem egyéb és előző körülményekben is rejlett*, a szerző az összeomlást megelőző időszakban fellelhető indító okokat is foglalja össze.

Hogy pedig a pályázattétel eredményes kidolgozását a Hadtörténelmi Bizottság is töle telhetőleg a legjobban előmozdítsa, gondoskodott a bizottság arról is, hogy a *magyar csapatokra vonatkozó hiteles adatok* a pályázni óhajtok számára az arra illetékes hivatalos tényezők (honvédelmi minisztérium és M. Kir. Hadtörténelmi Levéltár) közreműködése révén rendelkezésre jussanak.